

У компликованим коалиционим владама често се деси да министарско место заузме тзв. административни медиокритет, особа без нарочитих личних својстава, али одана партијском шефу и довољно социјално интелигентна да зна да се ником важном не замери. Пошто нема доброг министровања без улажења у конфликт са бројним интересним групама (поготово у Србији), такви министри практично и не раде свој посао. Они су "министри кулисе", глумци који имитирају министре: сликају се за радним столом министра, дају уопштене изјаве ("озонска рупа", "мир у свету"), дочекују и испраћају стране делегације, отварају и затварају конференције и томе слично... Али, не раде ништа и не предузимају ништа како би стварно унапредили свој ресор. Ако такав министар још воли и да путује, нико срећнији од њега. Пошто не пропушта ни једно саветовање, ни једну конференцију у свету, такав министар се брзо преображава у посебну подврсту министра кулисе: у "министра-туристу".

Леп пример таквог типа министровања јесте Јасна Матић, министарка за телекомуникације и информационо друштво у Цветковићевој влади. Да бисте разумели о чему причам, најбоље је да у било ком интернет-претраживачу откуцате њено име, а затим и име претходне министарке Александре Смиљанић. Добићете две сасвим различите структуре података, две различите структуре вести. Из једне од тих структура се сасвим лепо види борбеност, ангажман и лични став, а из друге конформизам, безлично отаљавање свог посла и бескрајна протоколаларна путовања "по свету и околини", без смисла, циља и, наравно, резултата.

Претходна министарка, Александра Смиљанић, на место министра је дошла са докторатом из Принстона из области комуникационих технологија и као професор београдског Електротехничког факултета [\[1\]](#). Њу за то место није препоручила партијска књижица, већ стручност. Борбена, самопоуздана и привржена елементарним моралним стандардима, ова млада жена (р. 1970) је одмах ушла у сукоб са овешталим интересним структурама. А оне су у њеном случају биле отеловљене у личности Млађана Динкића, министра за економију и регионални развој. Тај сукоб је изашао у јавност по два питања.

Прво је било питање приватизације Телекома. Смиљанићева се одлучно супротставила

Пише: Слободан Антонић
четвртак, 30 април 2009 15:48

тој приватизацији, коју је гурао Динкић. "Телекомуникациона инфраструктура је од стратешког значаја за земљу", објашњавала је Смиљанићева и "ако је новац који ће се добити од продаје једини разлог за продају Телекома, онда га не треба продавати". Њено образложење је било једноставно: "Неко ко купи Телеком за цену X, купује га само зато што од Телекома може да заради више од суме X, и то у разумном року. Ако је то тачно, онда ће и држава зарадити од Телекома више од суме X у том разумном року и нема потребе да га продаје. Ако је пак разлог за продају то што је држава неспособна да га води, а неко други би био способнији, онда се поставља питање да ли је држава способна да руководи средствима добијеним од продаје" [2]. "Ако државна управа тврди да је разлог продаје њена неспособност да води Телеком, онда је такво образложење контрадикторно. Наиме, таква државна управа одмах треба да да колективну оставку" [3]

Други сукоб са Динкићем био је око изградње тзв. Технолошког парка у Инђији. Тај парк треба да изгради индијска фирма Embassy Group из Бангалора. У вези с тим је 24. децембра 2007. потписан меморандум о разумевању. Потписали су га Млађан Динкић, као министар економије и регионалног развоја, Џиту Вирвани, власник „Ембази група“ и Горан Јешић, председник општине Инђија. Смиљанићева се одмах побунила тврдећи да њено министарство о целом пројекту не зна ништа и да је сам пројекат проблематичан. "Није јасан бенефит државе и грађана од оваквог ИТ парка", написала је Смиљанићева у извештају свог министарства [4]. "Држава ће уложити у инфраструктуру, да би индијска фирма изградила зграде и рентирала простор. Много је логичније да држава сама гради зграде на простору где инфраструктура већ постоји, или да реновира постојеће зграде. Друго, није у интересу Србије да доведе велики број инжењера из Индије, што је експлицитно наведено у разговорима које је министарка имала са представницима Индије. Планира се да 10.000 Индуса дође у Инђију у првој години, а 100.000 у првих пет! Овако нешто би било јако ризично, јер тако српска ИТ индустрија губи географски положај као основну компаративну предност у односу на ИТ индустрије земаља Азије које су оштар конкурент у овој области. Такође, оваква акција може убрзати одлив мозга из Србије" [5].

Храброст да Динкићу каже "не" није била једина ствар по којој је јавност препознавала Смиљанићеву. Она се јавно супротставила начину на који РАТЕЛ делио дозволе, оптуживши руководство те агенције за корупцију. "Један од основних проблема је да РАТЕЛ игра улогу сертификационог тела, а не регулаторног тела, што му је улога. Наиме, РАТЕЛ даје оцене о техничком квалитету мрежа и опреме, а без унапред дефинисаних правила, по без разлога дугој процедури која постаје уско грло развоја телекомуникационе инфраструктуре. С обзиром на слабу дефинисаност техничких услова за мреже и опрему, издавање дозвола на основу оваквих слободних процена отвара могућност за корупцију, ако је већ нема. (...) Имали смо веома интензивну преписку са РАТЕЛ-ом, где смо им указивали на њихове бројне незаконите радње:

Пише: Слободан Антонић
четвртак, 30 април 2009 15:48

објављивање правилника без позитивног мишљења министарства, дискриминацију при додели дозвола, додељивање националних ограничених ресурса на незаконит начин. Пошто РАТЕЛ није реаговао на упозорења, министарство је било принуђено да им одузме поверене послове на 120 дана за које је по Закону о државној управи одговорно. Ово је био једини начин да се ефикасно уреди регулатива у овој области која је неопходна за брз развој телекомуникационе инфраструктуре" [\[6\]](#) .

* * *

Због храбрости и борбености Смиљанићеве, њена министарска каријера завршила се већ приликом прве промене владе. Динкић се потрудио да на њено место дође неко ко се "неће претерано мешати у свој посао". Зато је на место министра за телекомуникације једноставно поставио - свог дотадашњег државног секретара! Јасна Матић је, наиме, до доласка на чело Министарства за телекомуникације, радила као државни секретар у Динкићевом Министарству економије и регионалног развоја. У својој дотадашњој каријери, Матићева се, заправо, само годину дана (2000-1) бавила комуникационим технологијама. Њен првенствени посао било је "менаџерисање". Као "магистар пословног управљања" радила је као саветник Мирољуба Лабуса (2001–2), а затим и као саветник у америчкој консултантској фирми „Booz Allen Hamilton“, на пројекту који је финансирао УСАИД (2002-4). Априла 2004. године постављена је за директорку Агенције за страна улагања, а маја 2007. постала је Динкићев државни секретар [\[7\]](#) .

Са таквом менаџерско-бирокупатском каријером Матићева је била савршен избор да контролише један важан ресор, али да у њему ништа не ради. О некаквим акцијама тог министарства на Интернету слабо ћете шта наћи. Јер, нема више конфронтација, нема више неспоразума, све тече као по лоју, министарство се практично више и не види... Али, оно што се види јесу Министаркина бескрајна путовања! Ево где је све, за само девет месеци, стигла наша вредна министарка:

1. Швајцарска: од 10. до 13. августа 2008.
2. Тајланд: од 30. августа до 6. септембра 2008.
3. Немачка: од 5. до 8. октобра 2008. године
4. Аустрија: од 14. до 15. октобра 2008.
5. Уједињени Арапски Емирати: од 17. до 22. октобра 2008.
6. Хрватска: од 4. до 5. новембра 2008.
7. Белгија: од 25. до 26. новембра 2008.
8. Аустрија: од 29. новембра до 1. децембра 2008.
9. Сједињене Америчке Државе: од 3. до 10. децембра 2008.
10. Швајцарска: од 26. до 28. јануара 2009.
11. Шпанија: од 16. до 19. фебруара 2009.

12. САД: 28. до 29. априла 2009. [\[8\]](#) [#160;](#)

Њена љубав за конгресни туризам коштала је грађане ове земље 2.309.312 динара или око 25.000 евра. При томе треба имати у виду да министарка никада није путовала сама. Обично су је пратиле по две особе из кабинета, и то најчешће шеф кабинета и саветник. Само за дневнице Матићева је добила 199.663 динара. Тако је, рецимо, приликом последњег путовања по Шпанији, она добијала 6.609 динара дневног џепарца. Само на плаћање хотелског смештаја министарке потрошено је 817.243 динара. Њен хотелски рачун, приликом тродневне посете Немачкој, изнео је читавих 189.216 динара или скоро 2.500 евра (по тадашњем курсу). Штампана пише да је само неколико дана раније такође у Немачку путовао и Ивица Дачић, али да је његов хотелски смештај за три дана коштао пет пута мање - само 36.872 динара.

Шта да се ради кад министарка воли високи туризам? Најлепше од свега је што је један од првих јавних наступа Јасне Матић, као нове министарке, било присуство потписивању уговора о изградњи оног, већ поменутог ИТ парка у Инђији (22. јула 2008). Уговор су потписали председник општине Инђија Горан Јешић и члан борда директора "Embassy Group" Рамгопал Нарајанан. Матићева је том приликом српској јавности објаснила "да је овај пројекат од изузетног значаја за привреду Србије и први те врсте у региону". Јешић је био прецизан, рекавши "да се у року од пет година очекује инвестиција од најмање 600 милиона долара и запошљавање 25.000 високообразованих кадрова". Општина Инђија је за градњу ИТ парка бесплатно уступила парцелу од 50 хектара, док ће Влада Србије обезбедити неопходну инфраструктуру, тако да је "Embassy Group" само преостало да подигне зграде. [\[9\]](#) Представник индијске компаније је приликом потписивања уговора српској јавности објаснио да "центар ове компаније, који је смештен у индијском граду Бангалору, годишње извезе приближно 14 милијарди долара у различитом хардверу и софтверу" и "изразио уверење ће једног дана извоз из ИТ парка у Инђији бити једнак целокупном извозу Србије" [\[10\]](#).

Међутим, јавност је остала прикраћена за информацију да "Embassy Group", што се види и са њиховог званичног сајта [\[11\]](#), није никаква фирма за информациону технологију већ најобичнија грађевинска компанија која се бави изградњом и изнајмљивањем пословног простора. "Embassy Group" је тзв. property developer, што ће рећи да они само направе зграде које онда рентирају заинтересованим фирмама. У Бангалору су се у те зграде уселили IBM, HP и DaimlerChrysler, али то што "Embassy Group" направи неку зграду уопште не значи да ће она аутоматски постати део некаквог ИТ парка. Такође треба рећи да "Embassy Group" није никаква "водећа светска фирма", већ да је она присутна само у Индији и Малезији. Њима апсолутно одговара да на улазу у ЕУ добију бесплатно грађевинско земљиште и урађену комплетну инфраструктуру, како би ту направили своје објекте, а коме ће их после рентирати потпуно је друга прича.

Међутим, на основу уопштених и магловитих обећања "Embassy Group-а" наши су политичари свашта измаштали и напричали. „За почетак морамо створити бар петсто до хиљаду људи који ће одговарати потребама индијске индустрије”, најавио је своје планове Горан Јешић. "Општина је расписала тендер за куповину пословног простора за универзитет у Инђији, за шта је за почетак издвојила 3,5 милиона евра. Кроз колеџ ћемо припремати младе људе за рад у ИТ парку. Идеја је да до 2013. године у Инђији школујемо 1.500 студената годишње”, објаснио је Јешић. "Планира се и изградња резиденцијалног насеља луксузних вила, са језером за глисере и скутере. Нама је интерес да људи који долазе да раде у ИТ парку ту и живе и да буду наши порески обвезници", открио је Јешић своје велике планове [\[12\]](#) .

"Тако велика путница благословила уговор са Индијцима, а није била у Индији о државном трошку?" – зачудићете се ви. Али, вредна је наша Јасна. Обавила је она посету Банглору и Ембаси групи још док је била државни секретар код Динкића! Како нас је благовремено (26. септембра 2007) упознао Б-92, "Матићева је посетила бизнис паркове Ембаси групе у Банглору", описавши да је реч о "тридесетак модерно опремљених зграда са по седам-осам спратова окружених егзотичним биљкама " [\[13\]](#) . Њена једина примедба на "Embassy Group" је била да око њихових доста високих зграда нема довољно "егзотичних биљака"! Зато је она, иначе еколошки веома забринутој српској евро-реформској јавности, обећала "да ће у Инђији бити изграђени нешто нижи објекти са више околног зеленила"

[\[14\]](#)

. Алелуја!

* * *

И сад шта? Да се љутимо на министарку због тричавих 25.000 евра, колико је за девет месеци потрошила на путовања, а она нам донела посао за 25.000 ИТ инжењера у 2014? То могу само заслепљени националисти и евроскептици, који непрестано бацају клипове у точкове нашег развоја. Ко сме са сигурношћу да каже да од свега тога 2014. неће бити ништа? И ко ће се још 2014. сећати свега што је обећавано, рађено, потрошено и испоклањано 2008. и 2009. године, да би имао неке примедбе?

И зато – путуј Јасна! Твоја жртва, да у време свињског грипа стављаш главу у торбу, ломатајући се по Тајланду, Емиратима и Индији неће бити узалудна! У будућем ИТ парку, у Инђији, поред марине за глисере и скутере, биће и твој десетометарски споменик.

Пише: Слободан Антонић
четвртак, 30 април 2009 15:48

Бићеш приказана са кофером у руци, како гледаш у даљину, у нашу европску будућност, док ће на постаменту великим словима бити записано: "Она је љубила Г17, она је љубила конференције, она је љубила управљање људским ресурсима. Ово овде је њено дело".

Је ли тако да верујете?

[1] <http://sr.wikipedia.org/wiki/>

[2] <http://www.vreme.com/cms/view.php?print=yes&id=551145>

[3] Извештај Министарства за телекомуникације и информатичко друштво,
<http://kondor.etf.bg.ac.rs/~aleksandra/index.html>

[4] Исто.

[5] Исто.

[6] Исто.

[7] <http://www.mtid.sr.gov.yu/>

[8] <http://www.kurir-info.rs/clanak/politika/kurir-29-04-2009/rasipnica>

[9] <http://www.economy.rs/elektronsko-poslovanje/3341/Potpisan-ugovor-o-izgradnji-IT-parka-u-Indijiji.html>

[10] Исто; <http://www.politika.rs/rubrike/Ekonomija/Startuje-IT-park-u-Indijiji.sr.html> .

[11] <http://www.embassyindia.com/>

[12] http://www.indijiacafe.net/site/news_2579_Uz-IT-park-i-koled%9E-za-stru&mm=09&dd=26&nav_id=264917

[13] http://www.b92.net/biz/vesti/srbija.php?yyyy=2007&mm=09&dd=26&nav_id=264917

[14] Исто.